

Giresun Müzesi'nde Bir Grup Pişmiş Toprak Unguentarium

[A GROUP OF TERRACOTA UNGUENTARIA FROM GİRESUN MUSEUM]

Abdurrahman DEMİR

Keywords

Giresun Müzesi, Unguentarium, Helenistik Dönem, Roma Dönemi, Pişmiş Toprak.

Anahtar Kelimeler

Gireresun Museum, Unguentaria, Hellenistic Period, Roman Period, Terracotta.

ABSTRACT

The subject of this study form 33 piece terracotta unguentaria belonging to Giresun Museum. These artifacts were gained the Giresun Museum through by transfer and purchasing. Unguentaria were used different aim in daily life and as gift of temples and gift of grave. In general, unguentaria which are called fusiform and bulbous forms are recognized in the literature as two different tipe. In our study which take part in these two form consist of artifacts involved the Hellenistic and Roman period. These unguentaria which were registered in Giresun Museum were made general description and typological development and evaluation as chronological.

ÖZET

Bu çalışmanın konusunu Giresun Müzesine ait 33 adet pişmiş toprak unguentarium oluşturmaktadır. Bu eserler Giresun Müzesine devren ve satın alma yoluyla kazandırılmıştır. Unguentariumlar günlük yaşamda, tapınaklara sunu ve mezar hediyesi olarak farklı amaçlarda kullanılmışlardır. Genel olarak unguentariumlar literatürde fusiform ve bulbous formları olmak üzere iki ayrı tipe tanınmaktadır. Çalışmamızda bu iki formun da yer aldığı Helenistik ve Roma dönemini kapsayan eserlerden oluşmaktadır. Giresun Müzesinde kayıtlı olan bu unguentariumların genel tanımlaması, tipolojik gelişimi ve kronolojik olarak değerlendirilmesi yapılmıştır.

Giriş

Eserlerin farklı şehirlerden gelmesi sebebiyle şehrin tarihini vermek yerine müzeden genel olarak bahsetmeyi uygun gördük. Bakanlık oluruyla eserlerin devri yapılp kuruluşu gerçekleştirilen müzeye baktığımızda: Gogora Kilisesi, Aya Nikola ve günümüzde ki adıyla Giresun Müzesi, Şehrin sakinleri olan Rumların en önemli kiliselerinden biridir. Kokkari¹ (Gogora) sahilde yer alan -Aya Nikola- 18. yy'da yapılmış olan bir Rum Ortodoks Kilisesidir. Giresun Müzesinde bulunan pişmiş toprak unguentariumlar,

Bakanlık oluruyla Müzemize devren gelen on altı adet Tokat, beş adet Samsun, sekiz adet Sinop ayrıca üç adet satın alım ve bir adette hibe yoluyla toplam otuz üç adet eser çalışmamızda unguentariumların dağılımlarını ve tipolojilerini görebilmek adına değerlendirilmiştir.²

Unguentarium

Unguentariumlar diğer kaplarda da olduğu gibi dönemsel olarak form değişikliğine uğramışlardır. Çalışmamızda yer alan eserlerde bu değişim açık bir şekilde görmek mümkündür.

1 Yunanca "Κόκκαρη"

2 Demir 2013: 1-2.; Öztürk 2012, 53; Giresun Müzesi, <http://www.giresunkulturturizm.gov.tr/TR-58098/giresun-muzesi-gogora-kilisesi.html>

Genel olarak unguentarium küçük, dar boyunlu olup kokulu yağlar taşıyan kaplara verilen adlandırmadır.³ Unguentariumlara etimolojik olarak baktığımızda ise birden fazla nitelendirmenin olduğu görülmektedir. Bunlardan bazılarını baktığımızda: Unguentarium kelimesi etimolojik olarak bu kapların Antik dönemdeki asıl adlandırılması değildir.⁴ Ayrıca uzun yıllar “Gözyaşı Şişeleri” olarak adlandırılması da asıl adlandırılması olmadığı anlaşılmaktadır.⁵ Kimi zaman Latince bir kelime olan “lacrimaria” ya da “lacrimatorium”⁶ yani gözyaşı,⁷ ya da “balsamaria”⁸ ve “olfactoriolum”⁹ adlandırmaları unguentariumlar için kullanılmıştır. Günümüzde kullanılan “unguentarium” adı ise, Kartaca’da kazı yapan Fransız Arkeologlar tarafından 20. yüzyılın başlarında verilmiştir.¹⁰

Unguentariumların fonksiyonlarına ve kullandıkları alanlara baktığımızda: Uzun yıllar unguentariumlar, ölünün akrabaları ve kiralık ağlayıcılar tarafından gözyaşlarının içlerine toplanarak, mezarlara ölü hediyesi olarak konulduğu bilinmekteydi.¹¹ Ancak yapılan araştırmalarda, genellikle içerisinde özel yağlar, kremler ve parfümler taşınmış olan bu kaplar aynı zamanda sıvı baharatlar, bal ve sirke gibi maddelerinde taşınmış olduğu bilinmektedir.¹² Günlük yaşamda kullanılan unguentariumlar,¹³ cenaze merasimi –libasyon vb.-, ölü hediyesi ve kozmetik –parfüm ve çeşitli yağlar- amaçla kullanımının yanı sıra kutsal alanlara adak eşyası olarak da bırakıldığı bilinmektedir.¹⁴ Bu kapların çok çeşitli kullanım alanları olduğu görülse de yoğunluklu mezarlıklarda mezar sunuları olarak karşımıza

çıkılmaktadır.¹⁵

Unguentariumun orijinine baktığımızda: Unguentariumlar genel olarak M.Ö. 4. yy’dan M.S. 7. yy’ın başlarına kadar kullanılmıştır.¹⁶ Bu kaplar Filistin’den İspanya’ya kadar tüm Akdeniz’de yaygındır.¹⁷ Unguentariumların kökeni, çıkış yeri ve zamanı hakkında bir kesinlik olmamakla beraber kökeni hakkında farklı görüşler ileri sürülmüştür. Myres’e göre, gözyaşı şişelerinin –unguentarium- kökeni Suriye olmalı; fakat buna dair kanıt bulunamamıştır.¹⁸ Thompson’a göre, unguentler (merhem) doğudan gelmektedir ve bu yüzden muhtemeldir ki bu merhemlerin kapları da –unguentariumlar- doğuda yapılmıştır.¹⁹ Westholm’a göre Mısır’da benzer şekildeki –unguentariumlara- terakota ve çini vazoların çok uzun bir geleneksel tarihi olup en muhtemel olanı bu kapların merkezinin Mısır olduğunu söyler.²⁰ Åström’e göre erken dönem unguentariumların kökenin Suriye, Mısır veya Batı olduğuna dair ipucu vermemektedir. Ancak kökeni bilinmemekle beraber Attika olmasa bile muhtemelen Kıta Yunanistan olduğunu söyler.²¹ Büyük bir bölgeye yayılmış ve çok sayıda örneği olan unguentariumları veriler ışığında değerlendirdiğimizde görülüyor ki bu kapların çıkış yeri hakkında bir şey söylemek zordur.

Unguentariumların yapıldığı malzemelere baktığımızda: Unguentariumlar, yoğun olarak pişmiş toprak ve camdan üretilmiş olduklarını görmekteyiz.²² Bu yoğun üretimin sebebi pişmiş toprakta malzemenin bol ve yapımının kolay olması sebebiyle, camda ise M.Ö. 1. yy’da Suriye’de cam üfleme tekniğinin bulunması ve Roma’nın bu tekniği öğrenmesiyle cam yapımı kolaylaşmış ve cam eser sayısı da artmıştır.²³ Bu kapların yapımında yoğun olarak kullanılan bu malzemeler dışında; gümüş, altın, kaymaktaşı, oniks ve kurşunda kullanılmıştır.²⁴

Unguentariumların formlarına baktığımızda:

3 Er 2004: 369.

4 Hellström 1965: 23-24.

5 Thompson 1934: 473.

6 Anderson-Stojanović 1987: 106.

7 Thompson 1934: 473. ; Hellström, 196., 23.

8 Balsamarium, bu küçük şişelerin muhtemel içeriğini göstermek amacıyla seçilmiş tanımlayıcı bir terim olarak kullanılmaktadır. Bkz., Anderson-Stojanovic 1987: 106.

9 Anderson-Stojanović 1987: 106.

10 Lafli 2003: 17.

11 Günay 1989: 2.

12 Boulter 1963: 115; Saraçoğlu 2011: 3.

13 Rotroff 1997: 176.

14 Thompson 1934: 473; Körsulu 2011: 256; Boulter 1963: 115.

15 Pemberton 1985: 284-285

16 Şimşek-Duman 2007: 286.

17 Anderson-Stojanović 1987: 105.

18 Myres 1914: 120, No: 994.

19 Thompson 1934: 473.

20 Vessberg-Westholm 1956: 74.

21 Åström 1967: 189.

22 Demir 2013: 41.

23 Demir 2013: 17-18.

24 Hellström 1965: 24.

Unguentariumların ilk formlarının ortaya çıkmasında herhangi bir kaynak olmasa da farklı kaplarla ilişkilendirilmişlerdir. Unguentariumlar, Klasik Dönem'de kullanılmış olan bodur lekythosların devamı olduğu düşünüldüğü gibi amphoriskos, lekythos ve alabastron gibi kaplardan da türemiş olduğu düşünülmektedir.²⁵ Unguentariumların fusiform ve bulbous olmak üzere iki genel form vardır. Fusiform unguentariumlar, Doğu Akdeniz'de M.Ö. 4. yy'ın ortalarında ilk kez görülmeye başlanmış ve M.Ö. 1. yy'ın sonlarına kadar kullanılmışlardır.²⁶ Bulbous unguentariumlar M.Ö. 1. yy'da popüler olmaya başlar ve M.S. 1. yy'a kadar kullanılır.²⁷ Ayrıca bu iki form dışında – örneğin düz ve sivri dipli gibi²⁸– da farklı formlar vardır. Çalışmamızda yer alan unguentariumların, kronolojik gelişmelerine göre tipolojik olarak gruplandırılarak incelenmiştir.

Helenistik Dönem Unguentariumları

1. Fusiform/İğ Formlu Unguentariumlar

(Kat. No. U1-U7)

Müze koleksiyonunda yer alan ve bu forma giren yedi adet fusiform unguentarium bu çalışmamızda değerlendirilmiştir.

Tip 1

Fusiform unguentariumlar Doğu Akdeniz'de M.Ö. 4. yy'ın ortalarında ilk kez görülmeye başlanmıştır.²⁹ Ayrıca erken dönem unguentariumları, amphoriskosların bir devamı olduğu düşünülmektedir.³⁰ Tip 1 olarak adlandırdığımız U1 katalog nolu esere baktığımızda amphoriskosla genel olarak benzer form özellikler sergilediği görülmektedir. Erken Helenistik Dönem unguentariumlarının en belirgin özelliği şişkin bir karın yapısına sahip olmalarıdır. Bu formun erken örneklerde dışa çıkık ağız kenarı, kısa boyun, belirginleştirilmiş omuz, şişkin karın ve geniş alçak kaidesi bulunmaktadır.³¹ Bu eserimiz de dışa çıkık kalın ağız kenarlı, içbükey kısa boyun, şişkin gövde ve kısa konik kaidesiyle erken dönem form özelliklerini yansıtmaktadır.

25 Yaşar-Polat 2017: 9.

26 Dündar 2008: 3.

27 Anderson-Stojanović 1987: 110.

28 Şimşek-Duman 2007: 287.

29 Dündar 2008: 3.

30 Anderson-Stojanović 1987: 108.

31 Dündar 2008: 3.

Yakın benzerleri İzmir Müzesi'nde³² -İzmir Müzesi örneğinde olduğu gibi dışa çıkık ağız kenarı, şişkin karın ve kısa konik kaidesi gibi genel hatlarıyla benzerlik göstermektedir-Patara'da,³³ Kerameikos'ta³⁴ ve Sardis'de³⁵ benzer örneklerle rastlanır. Form yapısı ve yukarıda verilen benzer örnekler kapsamında M.Ö. 4. yy. sonlarına tarihlendirilmiştir.

Tip2a

İğ formulu unguentariumların ilk örneklerinde ayak ve boyun kısa olup zamanla uzamaya başlamıştır. M.Ö. 3. yy'ın sonlarına doğru iğ biçimini almıştır.³⁶ U2 nolu eser ise boynun bir bölümünde boya, omuz ve gövde yivlerle bezenmiştir. Dışa çıkık ağız kenarlı, aşağıya doğru daralan uzun boyun, omuzdan aşağı doğru daralan gövde, kısa ayak ve yuvarlak kaidelidir. Bu eserde görüldüğü gibi ayak ve boyun uzamaya başlamış ve zamanla gövdede ki şişkinliğin azalmaya başladığı süreç içerisinde görülür; fakat tam olarak iğ formunu almadığı görülmektedir. Patara,³⁷ Kerameikos'ta,³⁸ benzer örneklerle rastlanır. İğ formun gelişim sürecine baktığımızda ve benzer örnekler ışığında M.Ö. 3 yy. ilk yarısına tarihlendirilmiştir.

Tip2b

Tip2 unguentariumla benzer özellik göstermesine rağmen konik kaidesinden dolayı başka bir kategoride değerlendirmeyi uygun bulduk. U3 nolu eserde dışa çekik aşağı sarkık dudaklı, aşağı doğru daralan boyun yapısı, şişkin bir gövde ve konik kaideye sahiptir. Bu esrimizde de boyun ve ayak yapısı uzamaya başlamış ve zamanla gövdede ki şişkinliğin azalmaya başladığı süreç içerisinde gözlemlenebilmektedir; fakat tam iğ formunu alamamış olması bize dönem özelliklerini göstermektedir. Startonikeia'da³⁹ benzer örneklerle rastlanır. İğ formun gelişim sürecine baktığımızda ve benzer örnekler ışığında M.Ö. 3 yy. sonu M.Ö. 2. yy. başlarına tarihlendirilmiştir.

32 Günay 1989: Çiz. 1, Lev. 1.

33 Dündar 2008: Kat. No. U13.

34 Knigge, 1976; Taf. 68 362, 2.1.

35 Rotroff ve Oliver 2003; Plate 43, 249.

36 Yaşar-Polat 2017: 9.

37 Dündar 2008: Kat. No: U27.

38 Knigge 1976: Taf. 96, E.92.

39 Tamsü Polat, 2017: Tip1 U14, Çiz. 13d.

Tip3

Form gelişimine baktığımızda; süreç içerisinde formda değişim olmuş ve 3. yy sonlarında ayak uzamaya başlayarak iğ formunu almıştır.⁴⁰ U4 nolu eser ise dışa çekik aşağı sarkık dudaklı, uzun içbükey boyunlu, şişkin gövdeli, uzun ayak ve yuvarlak kaidelidir. Bu örnekte boyun ve ayak yapısı uzamaya başlamış olup iğ formunu almış olduğunu görüyoruz. Mersin Müzesi'nde,⁴¹ Startonikeia'da,⁴² ve Kerameikos'da⁴³ benzer örnekler rastlanır. İğ formun gelişim sürecine baktığımızda ve benzer örnekler ışığında M.Ö. 2. yy. ortalarına tarihlendirilmiştir.

Tip4

U5-U7 eserlerde ayak uzamış ve iğ formunu almış olduğunu görmekteyiz. U5 nolu eser dışa çıkık ağız kenarlı, U6-U7 nolu eserler ise dışa çekik aşağı sarkık dudaklıdır. U5 ve U7 nolu eserin ince uzun silindirik boyun, U6 nolu eserin ise aşağı doğru daralan boyun yapısı vardır. Bu grupta yer alan unguentariumların tamamı şişkin bir gövdeye sahiptirler. U5-U7 nolu eserler uzun boyunlu ve uzun ayak (U5 nolu eserin kaide kısmı kırık olmasına rağmen ayağın uzunluğu anlaşılmaktadır.) bölümüne sahiptirler. U5 eser ayak kısmı kırık, U6-U7 nolu eserler yuvarlak kaidelidir. Üç eserde küçük farklar olsa da form bakımında benzerdirler. Cıngırt Kayası kazısında,⁴⁴ Aitana'da,⁴⁵ Atina Agora'sında,⁴⁶ Kordon Tümüls'ünde⁴⁷ ve İzmir Müzesi'nde⁴⁸ benzer örnekler rastlanır. İğ formun gelişim sürecine baktığımızda; ayağın uzaması, iğ formunu alması ve benzer örnekler ışığında M.Ö. 2. yy. sonların tarihlendirilmiştir.

2. Konik Kaideli Unguentariumlar

(Kat. No. U8-U13)

Müze koleksiyonunda yer alan ve bu forma giren altı adet fusiform unguentarium bu çalışmamızda değerlendirilmiştir.

40 Erol-Tamer 2018: 274.

41 Lafli, 2003: Taf. 99 c-d.

42 Tamsü Polat, 2017: Tiple U18-U38.

43 Knigge, 1976: Taf. 97/1 E 102.

44 Erol ve Tamer, 2018; No:7.

45 Vogeikoff ve Brogan, 2000: 317, (Fig. 21/61).

46 Rotroff, 2006: (Fig. 67/515).

47 Aydın, 2001: Cat34.

48 Günay, 1989: Lev. IX a-b.

Tip5

U8'deki unguentarium konik kaideli grup içerisinde yer almaktadır. Bu eser, dışa dönük ağız kenarlı, ince uzun silindirik boyunlu, torba biçimli sarkık gövde ve kısa konik kaidelidir. Konik kaideli unguentariumlar bu dönemde yoğun olarak görülmektedir. İğ gövdeli yapıda olmasına rağmen bir geçiş eseri olduğu anlaşılmaktadır. Ayak ortadan kalkmış ve gövdeden konik kaideye geçiş yapılmıştır. Normalde şişkin gövdeli yapıda olan eserler bu ve benzeri eserlerle sarkık torba gövdeli şekil almaya başlamış olduğunu tahmin etmekteyiz. Bu da bize sarkık torba gövdeli ve düz kaideli tiplere geçiş aşamasını göstermektedir. Bu eserde kronolojik olarak farklı kaynaklarda ayrı tarihler verilmiştir. Farklı tarihlendirmelere örnek verecek olursak: Startonikeia'da,⁴⁹ M.Ö. 1. yy. sonlarına, İzmir Müzesi'nde,⁵⁰ 1.yy sonlarına, Parion'da M.S. 2. yy. ve Balgat Roma Mezarın 'da M.S. 1.-2. yüzyıla tarihlendirilmiş olduğunu görmekteyiz. Stratonikeia'da⁵¹ ve İzmir Müzesi'nde⁵² benzer örnekler rastlanır. Bu eserde konik kaideli grup arasında yer alması ve iğ formundan yavaş yavaş uzaklaşmasıyla ve soğan gövdeli kaplarında etkisi görülmesi ve bu kaplardan da çağdaşı olduğu için etkilenmesinin doğal olması ve form devamı olduğu muhtemeldir. Bu kapsamda bu eser M.Ö. 1. yy. sonlarına tarihlendirilmiştir.

Tip6

U9-U13 nolu unguentariumlar arasında en yoğun grubu oluşturmaktadır. Bu grupta yer alan eserler "konik kaideli" olarak nitelendirilmektedirler. U9 nolu eser dışa dönük ağız kenarlı, ince uzun silindirik boyun, yassılaştırmış şişkin gövde, kısa ayak ve konik kaidelidir. Bu diğerlerinden farklı görünse de form bakımından benzer olduğu için bu grupta değerlendirmeyi uygun gördük. U10-U12 nolu eserler dışa çekik aşağı sarkık dudaklı, U13 nolu eser ise dışa çıkık ağız kenarlıdır. Dört eserde uzun kalın silindirik boyunlu, sarkık gövdeli, uzun kalın ayaklı ve konik kaidelidir. Yaptığımız incelemelerde bu formdaki unguentariumlar kronolojik olarak da en sorunlu grubu oluşturduğu görülmüştür. Diğer erken örneklerde de görüldüğü gibi konik kaideli

49 Tamsü Polat, 2017.

50 Günay Tuluk 1999.

51 Tamsü Polat 2017: U94-U95.

52 Günay Tuluk 1999: abb9-10/Kat. No: 58-66.

unguentariumlar var olsa da bu grupla beraber konik kaidelerin sayısında ciddi bir artış olduğu görülmektedir. Kronoloji sorununa birkaç örnek vermek gerekirse; İzmir Müzesi örnekleri⁵³ M.Ö. 1. yy'a, Leodikeia'da M.Ö. 1. yy'la M.S. 2. yy arasına⁵⁴ ve Kıbrıs'ta⁵⁵ Helenistik döneme tarihlendirilmiş olduğunu görmekteyiz. Bu örnekler ya kronolojik soruna ya da bu grubun hem Helenistik dönemde hem de Roma döneminde kullanılmış olduğunu söyleyebiliriz. Bununla beraber bundan sonra yapılacak bilimsel çalışmaların artmasıyla beraber yeni bulgularla daha iyi sonuçlara ulaşılabileceğini tahmin ediyoruz. İzmir Müzesi'nde,⁵⁶ Kıbrıs'ta,⁵⁷ Leodikeia'da⁵⁸ benzer örneklerle rastlanır. Her ne kadar Roma dönemine de tarihlendirenler olsa da bu grubumuzun fusiform unguentariumların çok az değişikliklerle benzer özellik sergilediği görülmektedir. Bu da bu formun muhtemelen Helenistik dönemde kullanılmaya başlandığı ve Roma döneminde de kullanılmış olduğunu bize göstermektedir. Bu kapsamda bu eserler geniş bir tarih aralığında değerlendirilerek M.Ö. 1.yy- M.S. 2 yüzyıl arsına tarihlendirilmiştir.

Roma Dönemi Unguentariumları

1. *Bulbous/Soğan Formlu Unguentariumlar (Kat. No. U14-U33)*

Müze koleksiyonunda yer alan ve bu forma giren yirmi adet bulbous unguentarium bu çalışmamızda değerlendirilmiştir.

Tip7

Tip7a

Roma dönemi cam üretimi M.Ö. 1. yy'da Suriye'de tesadüf eseri bulunmuştur. Cam üfleme tekniğinin bulunmasıyla cam üretimi artmıştır.⁵⁹ O. Vessberg ve A. Westholm'a göre, soğan gövdeli forma geçişi M.Ö. 40 yıllarında camdan üfleme tekniğinin gelişim göstermesiyle bu cam

formunun kopya etmek için bulbous formuna geçildiğini iddia etmektedir.⁶⁰ Bu türdeki unguentariumlar bu tezi kanıtlar niteliktedir. U14-U19 nolu unguentariumlar soğan gövdeli olarak adlandırılmaktadırlar. U14 nolu eser, dışa çıkık ağız kenarlı, kısa silindirik boyunlu, aşağıya doğru sarkık torba şeklinde gövde ve düz kaideli olup boyunda boya vardır. U15 nolu eser, dışa çıkık ağız kenarlı kısa silindirik boyun gövdeye doğru hafifi daralmakta, aşağıya doğru sarkık torba şeklinde gövde ve düz kaideli olup boyun kısmında boya vardır. U16 nolu eser, dışa çıkık ağız kenarlı, kısa silindirik boyun, aşağıya doğru sarkık torba şeklinde gövde ve düz kaidelidir. U17 nolu eser, dışa çekik aşağı sarkık dudaklı, gövdeye doğru daralan boyun, sarkık torba biçimli gövde ve düz kaidelidir. U18 nolu eser, dışa çıkık ağız kenarı, silindirik boyun, aşağı sarkık torba biçimli gövde ve düz kaideli olup boyun kısmında boya vardır. Bu dönemde yoğun olarak gördüğümüz boyun ile ağız kısmının boyaya daldırılarak boyanması bu eserde de görülmektedir. U19 nolu eser ise dışa çekik aşağı sarkık dudaklı, ince uzun silindirik boyunlu, şişkin karın ve düz kaidelidir. Dönemsel özellik olarak bunlarda ilk örneklerden olup iç gövdelilerde görmüş olduğumuz ayak yerinde düz bir kaide üzerine oturmakta ve şişkin gövdeli karından sarkık torba biçimli karın yapısı özelliğiyle kendini göstermektedir. Bu dönemde yoğun olarak gördüğümüz boyun ile ağız kısmının boyaya daldırılarak boyanması işlemini U14 ve U15 nolu eserlerde görmekteyiz. İzmir Müzesi'nde,⁶¹ Leodikeia'da,⁶² Lenormant Caddesi Mezarları'nda,⁶³ D'argos Mezarları'nda,⁶⁴ Stratonikeia'da,⁶⁵ Patara'da,⁶⁶ Tralleis'te,⁶⁷ Tralles Nekropolis'nde,⁶⁸ Akşehir Nasreddin Hoca Arkeoloji ve Etnografya Müzesi'nde,⁶⁹ Anderson unguentarium kronolojisinde⁷⁰ benzer örneklerle rastlanır. Benzer örnekler M.Ö. 1 yy. ortaları ve M.S. 1 yy. tarihlendirilmiş olduğunu

53 Günay Tuluk 1999.

54 Şimşek vd. 2011.

55 Vessberg ve Westholm 1956.

56 Günay Tuluk 1999: 161, Taf. 5 b-c (M.Ö. 1. yy'ın başı).

57 Vessberg ve Westholm 1956: (Fig. 29/7) Helenistik Dönem.

58 Şimşek vd. 2011: M.Ö. 1. yy'la M.S. 2. yy arasına, Kat. No: 761, M.Ö. 1. yy'ın ikinci yarısı- Kat. No: 10 M.S. 1. yy. 2.yy'ın son çeyreği arası.

59 Demir 2013: 17-18.

60 Vessberg-Westholm 1956: 80.

61 Günay Tuluk 1999: Taf. 7 a-d.

62 Şimşek vd. 2011: Kat. No: 683/772- Kat. No: 675-676.

63 Boulter 1963: Plate 46-M2/ Plate 46-M4.

64 Bruneau 1970a., (Fig. 117, 61.15).

65 Tamsu Polat, 2017: U101/ U113/ U133-134.

66 Dünder, 2008: Kat. No: U136-137.

67 Civelek 2001: Lev. XXXVI-U61.

68 Saraçoğlu, 2011: Cat. No:37-U37.

69 Tekocak ve Yıldız 2015: Kat. No: 12 (Fig. 12).

70 Anderson-Stojanovic 1987: (Fig. 8).

görmekteyiz. Bu örnekler kapsamında bu eserler benzer örnekler ışığında M.Ö. 1yy. ortaları- M.S. 1 yy tarihlendirilmiştir.

Tip 7b

U20-21 nolu eserler de bu grupta yer almaktadır. U20 nolu eser dışa çekik aşağı sarkık dudaklı, gövdeye doğru daralan boyun, sarkık torba biçimli gövde ve düz kaideli olup boyunda boya vardır. U21 nolu eser dışa çekik aşağı sarkık dudaklı, ince ve uzun silindirik boyun, torba biçimli gövde ve düz kaidelidir. Lenormant Caddesi Mezarları'nda,⁷¹ Stratonikeia'da,⁷² Leodikeia'da,⁷³ Pergamon'da,⁷⁴ Atina Agorası'nda⁷⁵ ve İzmir Müzesi'nde⁷⁶ benzer örneklerle rastlanır. Bu örnekler ışığında M.S. 1. yy'ın ikinci yarısına tarihlendirilmiştir.

Tip 7c

Erken örneklerden farklı olarak gövde uzamaya başlamış ve omuz kısmı ortadan kalkmıştır. U22-26 nolu unguentariumlarımız da bu grupta yer almaktadır. U22 nolu eser dışa çekik aşağı sarkık dudaklı, uzun kalın silindirik boyun, aşağı sarkık hafifi torba şekilli gövde ve düz kaidelidir olup kaideye geçiş kısmıyla diğer örneklerden farklılık göstermektedir. U23, U24, U26, nolu eserler dışa çekik aşağı sarkık dudaklı ve U25 nolu eser ise dışa çıkık ağız kenarlıdır. U23, U24, U26 nolu eserler uzun ince silindirik, U25 nolu eser uzun kalın silindirik boyunlu yapıya sahiptir. U23-U26 nolu eserler aşağıya doğru hafif genişleyen sarkık gövdeli ve düz kaideli yapıya sahiptirler. Yine Erken Roma Dönemi eserlerinde gördüğümüz ağız ve boyun kısmının boyaya daldırma işlemi bu dönemde de devam ettiğini görmekteyiz. Akşehir Nasreddin Hoca Arkeoloji ve Etnografya Müzesi'nde,⁷⁷ Leodikeia'da,⁷⁸ Yalvaç Müzesi'nde,⁷⁹ Amasya Müzesi'nde⁸⁰ ve Antalya Doğu Nekropolü'nde⁸¹ benzer örneklerle

rastlanır. Bu örnekler ışığında M.S. 1.-2. yüzyıla tarihlendirilmiştir.

Tip 7d

U27-32 nolu unguentariumlar da bu grupta yer almaktadır. U27, U30 nolu eserler dışa çıkık ağız kenarlı ve U28, U29, U31, U32 nolu eserler ise dışa çıkık aşağı sarkık dudaklıdır. U27 uzun içbükey; U28, U29, U32 nolu eserler uzun ince silindirik; U30 uzun kalın silindirik; U31 aşağı doğru hafif genişleyen uzun boyunlu yapıya sahiptir. Bu gruptaki eserler aşağıya doğru hafif daralan bir gövde yapısına sahip olup düz kaidelidirler. Ancak U28 nolu eserin gövdesi diğerlerine oranla daha şişkindir. Leodikeia'da,⁸² Amasya Müzesi'nde,⁸³ Amasya Şamlar Mahallesi Kurtarma Kazılarının 'da,⁸⁴ Yalvaç ve Isparta Müzeleri'nde,⁸⁵ Hierapolis Nekropolü'nde⁸⁶ ve Tripolis'de⁸⁷ benzer örneklerle rastlanır. Bu örnekler ışığında M.S. 1.-2. yy'a tarihlendirilmiştir.

Tip 7e

U33 nolu unguentarium da bu grupta yer almaktadır. U33 nolu eser, dışa çıkık ağız kenarı, uzun aşağıya doğru genişleyen huni şeklinde boyun, aşağı doğru hafif genişleyen armut biçimli gövde ve düz kaideli olup boyun kısmında boya vardır. Stratonikeia'da,⁸⁸ İzmir Müzesi'nde,⁸⁹ Tralles Nekropolis'nde⁹⁰ ve Labraunda'da⁹¹ benzer örneklerle rastlanır. Bu örnekler ışığında M.S. 2. yy'a tarihlendirilmiştir.

Sonuç

Giresun Müzesinde bulunan pişmiş toprak unguentariumlar, Bakanlık oluruyla Müzemize devren gelen on altı adet Tokat, beş adet Samsun, sekiz adet Sinop ayrıca üç adet satın alım ve bir adette hibe yoluyla toplam otuz üç adet eser çalışmamızda değerlendirilmiştir. Çalışmamızdaki eserler kontekst bulunular olmamasından dolayı benzer örneklerle

71 Boulter 1963: Plate 46-P1/ Plate 46-O1.

72 Tamsu Polat 2017: U124.

73 Şimşek vd. 2011: Kat. No: 645.

74 Kunisch 1972: Abb9/16-18.

75 Robinson 1959: Plate 18/M6.

76 Günay Tuluk 1999: Taf. 8 f.

77 Tekocak-Yıldız 2015: Kat. No: 13 (Fig. 13).

78 Şimşek vd. 2011: Kat. No: 14/49/73/149.

79 Laflı 2003: Taf. 187c.

80 Yaşar-Polat 2017: U3-U6.

81 Büyükyörük ve Tibet 1999-2000: Res. 29 B1/4.

82 Şimşek vd. 2011: Kat. No: 176/198/202.

83 Yaşar ve Polat 2017: U7.

84 Özdemir ve Doğanbaş 2011: Res. 4/6, 155-156.

85 Laflı 2003 Taf. 187c.

86 Cappelletto ve İndgjerd 2016: (Fig.3- Fig. 4 20/21).

87 Doğanalp ve Erdoğan 2018: (Fig. 1, 23).

88 Tamsu Polat 2017: U143-147.

89 Günay Tuluk 1999: Taf. 10 a-g.

90 Saraçoğlu 2011: Cat. No: U44.

91 Hellström 1965: Plate 12-196.

karşılaştırma yoluna gidilerek kronoloji oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu unguentariumlar, en erken M.Ö. 4 yy tarihli Hellenistik dönemden M.S. 2. yy'a tarihli Roma dönemi unguentariumlarına kadar çeşitlilik göstermektedir. Fusiform ve Buolbous formu olarak iki ana başlıkta toplansa da form kendi içerisinde geniş bir çeşitlilik göstermektedir. Bu çeşitliği baktığımızda erken döneme ait tam iğ şeklini almamış olanlardan, iğ formu unguentariumlar ile yine iğ formu; fakat konik kaideli olan gruba ve Roma döneminde cam sanatından etkilenecek üretildiği tahmin edilen soğan gövdeli unguentariumlara -ki bunlarda kendi arasında soğan gövdesinin daralmasıyla farklılık gösteren çeşitli tiplerde olan- geniş bir form çeşitliliği göstermektedir. Farklı renk tonlarında hamur ve astarlara sahip olan bu unguentariumlarımız genel olarak iyi korunmuş durumda olduğunu görmekteyiz.

Unguentariumlar Anadolu'nun her bölgesine yayılmış olup yoğun bir şekilde üretim yapılmış ve kullanılmış olduğunu görmekteyiz. Gerek mezar hediyesi ve gerekse günlük olarak kullanılmış olan bu kapların geniş çeşitliliği ve uzun süre kullanılmış olduklarını bu çalışmamızda birden fazla ile ait olan eserler kapsamında da görmekteyiz.

Bu eserlerimizin formu ve bu formların çeşitliliği ve kronolojik olarak oluşturduğumuz tipolojiyle kısmen de olsa Karadeniz Bölgesi unguentariumları ve diğer bölgelerle etkileşimi hakkında bir fikir sahibi olmamızı sağlayacaktır. Ayrıca bundan sonra yapılacak çalışmalarda yeni bulgularla bu eserler desteklenecek ya da yeniden şekil alacak ve bizim çalışmamızda buna destek sağlayacağı inancındayız.

Katalog⁹²

Kat. No.: U1, Müz. Env. No.: 334/27.75.1995, **Buluntu Yeri:** Tokat, Müz. Gel. Şek.: Bakanlık oluruyula Tokat Müzesinden devir, **Ölçüler;** **Yük:** 9.1cm., **A.Ç:** 2.4cm., **G.Ç:** 4.8cm., **D.Ç:** 2.5cm., **Boya:** X, **Astar:** Koyu Kahverengi (7.5 YR 4/4)⁹³, **Tanım:** Kaide kırıktır. Dışa çıkık ağız kenarlı, ortada içbükey daralan kısa boyunlu, küresel gövdeli ve konik

kaidelidir. Tüm, **Benzerleri:** (Knigge 1976, Taf. 68, 362, 2.1; Günay 1989, Çiz. 1, Lev. 1; Rotroff-Oliver 2003, Plate 43, 249) **Tarih:** M.Ö. 4. yüzyılın sonları.

Kat. No.: U2, Müz. Env. No.: 543/37.14.2008, **Buluntu Yeri:** X, **Müz. Gel. Şek.:** Satın Alma, **Ölçüler;** **Yük:** 19cm., **A.Ç:** 4cm., **G.Ç:** 5.8cm., **D.Ç:** 3.3cm., **Boya:** (Boyun kısmında) Siyah (7.5 YR 1/0), **Astar:** Kırmızı (2.5 YR 5/7), **Tanım:** Boyun bir bölümünde boya vardır. Omuz ve gövde yivlerle bezenmiştir. Dışa çıkık ağız kenarlı, aşağıya doğru daralan uzun boyun, omuzdan aşağı doğru daralan gövde, kısa ayak ve yuvarlak kaidelidir. Üzerinde patina vardır. Tüm, **Benzerleri:** (Dündar 2008, Kat. No: U27; Knigge 1976, Taf. 96, E.92), **Tarih:** M.Ö. 3. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No.: U3, **Env. No.:** 477/35.69.2004, **Buluntu Yeri:** X, Müz. Gel. Şek.: Satın Alma, **Ölçüler;** **Yük:** 14.2cm., **A.Ç:** 2.8cm., **D.Ç:** 2.3cm., **Boya:** X, **Astar:** Kızıl Kahve (5 YR 5/4), **Tanım:** Sonradan üzerinde kalemle çizgiler yapılmıştır. Dışa çekik aşağı sarkık dudaklı, aşağı doğru daralan uzun boyun, şişkin gövde, boyuna göre kısa ayak ve konik kaidelidir. **Benzerleri:** (Tamsü Polat 2017, Tipl U14, Çiz. 13d) **Tarih:** M.Ö. 3 yy. sonu M.Ö. 2. yy. başları

Kat. No.: U4, Müz. Env. No.: 237/26.14.1995, **Buluntu Yeri:** Amisos, **Müz. Gel. Şek.:** Bakanlık oluruyula Samsun Müzesinden devir, **Ölçüler;** **Yük:** 16.5cm., **A.Ç:** 3.4cm., **G.Ç:** 3.7cm., **D.Ç:** 3.2cm., **Boya:** X, **Astar:** Kırmızı (2.5 YR 4/7), **Tanım:** Dışa çekik aşağı sarkık dudaklı, uzun içbükey boyun, şişkin gövde, uzun ayak ve yuvarlak kaidelidir. Üzerinde patina vardır. Tüm., **Benzerleri:** (Lafli 2003, Tf. 989 a-d; Tamsü Polat 2017, Tipl U18-U38; Knigge 1976, Taf. 97/1 E 102), **Tarih:** M.Ö. 2 yy ortaları.

Kat. No.: U5, Müz. Env. No.: 261/27.2.1995, **Buluntu Yeri:** Zile/TOKAT, **Müz. Gel. Şek.:** Bakanlık oluruyula Tokat Müzesinden devir, **Ölçüler;** **Yük:** 20cm., **A.Ç:** 2.4cm., **G.Ç:** 8cm., **D.Ç:** Kırık, **Boya:** (Boyun ve Gövdede) Kırmızı (2.5 YR 4/5.5), **Astar:** Kırmızımsı Sarı (7.5 YR 5.8/6.5), **Tanım:** Kaide kısmı kırıktır. Boyunda ve gövdenin bir bölümünde boya vardır. Dışa çıkık ağız kenarlı, ince uzun silindirik boyun ve şişkin gövdelidir. Tüm değildir. **Benzerleri:** (Erol-Tamer 2018, No:7; Vogeikoff-Brogan 2000: 317, (Fig. 21/61); Rotroff 2006: (Fig. 67/515); Aydın 2001, Cat34; Günay 1989, Lev. IX a-b) **Tarih:** M.Ö. 2. yy. sonları.

Kat. No.: U6, Müz. Env. No.: 236/26.13.1995, **Buluntu Yeri:** Amisos, **Müz. Gel. Şekli:** Bakanlık oluruyula Samsun Müzesinden devir, **Boya:** X, **Ölçüler;** **Yük:** 21.2cm., **A.Ç:** 3.9cm., **G.Ç:** 7.5cm., **D.Ç:** 3.6cm., **Astar:** Kırmızımsı Sarı (5 YR 7/6), **Tanım:** Dudak ve boyun kısmında kırık vardır. Dışa çekik aşağı sarkık dudaklı, omuz doğru daralan boyun, şişkin gövde, uzun ayak ve yuvarlak kaidelidir. Üzerinde patina vardır. Tüm., **Benzerleri:** (Erol-Tamer 2018, No:7; Vogeikoff-Brogan 2000: 317, (Fig. 21/61); Rotroff 2006: (Fig. 67/515); Aydın 2001, Cat34; Günay 1989, Lev. IX a-b) **Tarih:** M.Ö. 2. yy. sonları.

92 Katalogda kullanılan kısaltmalar: Kat. No: Katalog Numarası, Müz. Env. No.: Müze Envanter Numarası, Müz. Gel. Şek.: Müzeye Geliş Şekli, Yük.: Yükseklik, A.Ç.: Ağız Çapı, G.Ç.: Gövde Çapı, D.Ç.: Dip Çapı; Tafel, Taf.; Çiz. Çizim; Lev, Levha.

93 Unguentariumların, renk belirleme işlemini ise Ayşe Tuba ÖKSE'nin kitabından belirlemeye çalıştık.

Kat. No.: U7, **Müz. Env. No.:** 235/26.12.1995, **Bulutnu Yeri:** Amisos, **Müz. Gel. Şek.:** Bakanlık oluruyla Samsun Müzesinden devir., **Ölçüler;** Yüksek: 23cm., **A.Ç:** 3.5cm., **G.Ç:** 8.1cm., **D.Ç:** 3.6cm, **Boya:** X, **Astar:** Çok Açık Kahve (7.5 YR 8/3), **Tanım:** Dışa çekik aşağı sarkık dudaklı, ince uzun silindirik boyun, şişkin gövde, uzun ayak ve yuvarlak kaidelidir. Üzerinde patina vardır. Tüm., **Benzerleri:** (Erol-Tamer 2018, No:7; Vogeikoff-Brogan 2000: 317, (Fig. 21/61); Rotroff 2006: (Fig. 67/515); Aydın 2001, Cat34; Günay 1989, Lev. IX a-b) **Tarih:** M.Ö. 2. yy. sonları.

Kat. No.: U8, **Müz. Env. No.:** 99/13.46.1992, **Bulutnu Yeri:** Sinop, **Müz. Gel. Şek.:** Bakanlık oluruyla Sinop Müzesinden devir., **Ölçüler;** Yüksek: 15.2cm., **A.Ç:** 3.2cm., **G.Ç:** 5cm., **D.Ç:** 4.6cm, **Boya:** X, **Astar:** Açık Kırmızı (2.5 YR 6/7), **Tanım:** Dudak kısmında kırık vardır. Dışa dönük ağız kenarlı, ince uzun silindirik boyunlu, torba biçimli sarkık gövde ve kısa konik kaidelidir. Tüm., **Benzerleri:** (Tamsu Polat, 2017: U94-U95; Günay Tuluk, 1999: abb9-10/ Kat. No: 58-66) **Tarih:** M.Ö. 1.yüzyılın sonları.

Kat. No.: U9, **Müz. Env. No.:** 290/27.31.1995, **Bulutnu Yeri:** Erbaa/TOKAT, **Müz. Gel. Şek.:** Bakanlık oluruyla Tokat Müzesinden devir., **Ölçüler;** Yüksek: 24.5cm., **A.Ç:** 2.8cm., **G.Ç:** 7cm., **D.Ç:** 4cm., **Boya:** (Boyun) Çok Koyu Grimsi Kahve (2.5 Y 3.4/2), **Astar:** Kırmızımsı Sarı (7.5 YR 7/5), **Tanım:** Boyunun bir bölümünde boya vardır. Dışa çıkık ağız kenarlı, uzun-ince silindirik boyun, yassılaştırmış şişkin gövde, kısa ayak ve konik kaidelidir. Üzerinde patina vardır. Tüm. **Benzerleri:** (Günay Tuluk 1999, 161, Taf. 5 b-c M.Ö. 1. yy'ın başı; Vessberg-Westholm 1956, (Fig. 29/7) Helenistik Dönem; Şimşek-Okunak-Bilgin 2011, M.Ö.1. yy'la M.S. 2. yy arasına, Kat. No: 761, M.Ö. 1. yy'ın ikinci yarısı- Kat. No: 10, M.S. 1. yy'la 2.yy'ın son çeyreği arası.), **Tarih:** M.Ö. 1.yy-M.S.2 yüzyıl.

Kat. No.: U10, **Müz. Env. No.:** 230/26.7.1995, **Bulutnu Yeri:** X, **Müz. Gel. Şek.:** Bakanlık oluruyla Samsun Müzesinden devir., **Ölçüler;** A.Ç: 3.3cm., **G.Ç:** 4.3cm., **D.Ç:** 4cm, **Boya:** X, **Astar:** Kırmızımsı Sarı (5 YR 7/6), **Tanım:** Kaide kısmında kırık vardır. Dışa çekik aşağı sarkık dudaklı, uzun kalın silindirik boyun, sarkık gövde, uzun kalın ayak ve konik kaidelidir. Üzerinde patina vardır. Tüm. **Benzerleri:** (Günay Tuluk 1999, 161, Taf. 5 b-c M.Ö. 1. yy'ın başı; Vessberg-Westholm 1956, (Fig. 29/7) Helenistik Dönem; Şimşek-Okunak-Bilgin 2011, M.Ö.1. yy'la M.S. 2. yy arasına, Kat. No: 761, M.Ö. 1. yy'ın ikinci yarısı- Kat. No: 10, M.S. 1. yy'la 2.yy'ın son çeyreği arası.), **Tarih:** M.Ö. 1.yy-M.S.2 yüzyıl.

Kat. No.: U11, **Müz. Env. No.:** 333/27.74.1995, **Bulutnu Yeri:** Erbaa/TOKAT, **Müz. Gel. Şek.:** Bakanlık oluruyla Tokat Müzesinden devir., **Ölçüler;** Yüksek: 22.3cm., **A.Ç:** 3.7cm., **G.Ç:** 4.4cm., **D.Ç:** 4.6cm, **Boya:** X, **Astar:** Kırmızımsı Sarı (5 YR 6/5.5), **Tanım:** Dışa çekik aşağı sarkık dudaklı, uzun kalın silindirik boyun, sarkık gövde, uzun kalın ayak ve konik kaidelidir. Üzerinde patina vardır.

Tüm. **Benzerleri:** (Günay Tuluk 1999, 161, Taf. 5 b-c M.Ö. 1. yy'ın başı; Vessberg-Westholm 1956, (Fig. 29/7) Helenistik Dönem; Şimşek-Okunak-Bilgin 2011, M.Ö.1. yy'la M.S. 2. yy arasına, Kat. No: 761, M.Ö. 1. yy'ın ikinci yarısı- Kat. No: 10, M.S. 1. yy'la 2.yy'ın son çeyreği arası.), **Tarih:** M.Ö. 1.yy-M.S. 2 yüzyıl.

Kat. No.: U12, **Müz. Env. No.:** 229/26.6.1995, **Bulutnu Yeri:** X, **Müz. Gel. Şek.:** Bakanlık oluruyla Samsun Müzesinden devir., **Ölçüler;** Yüksek: 18.2cm., **A.Ç:** 3.3cm. **G.Ç:** 4.3cm., **D.Ç:** 4cm, **Boya:** X, **Astar:** Kırmızımsı Sarı (5YR 6/7), **Tanım:** Ağız kısmında kırık vardır. Dışa çekik aşağı sarkık dudaklı, uzun kalın silindirik boyun, sarkık gövde, uzun kalın ayak ve konik kaidelidir. Üzerinde patina vardır. Tüm. **Benzerleri:** (Günay Tuluk 1999, 161, Taf. 5 b-c M.Ö. 1. yy'ın başı; Vessberg-Westholm 1956, (Fig. 29/7) Helenistik Dönem; Şimşek-Okunak-Bilgin 2011, M.Ö.1. yy'la M.S. 2. yy arasına, Kat. No: 761, M.Ö. 1. yy'ın ikinci yarısı- Kat. No: 10, M.S. 1. yy'la 2.yy'ın son çeyreği arası.), **Tarih:** M.Ö. 1.yy-M.S.2 yüzyıl.

Kat. No.: U13, **Müz. Env. No.:** 232/26.9.1995, **Bulutnu Yeri:** X, **Müz. Gel. Şek.:** Bakanlık oluruyla Samsun Müzesinden devir., **Ölçüler;** Yüksek: 19cm., **A.Ç:** 3.5cm., **G.Ç:** 4.1cm., **D.Ç:** 4.2cm, **Boya:** X, **Astar:** Kırmızımsı Sarı 7.5 YR 7/6, **Tanım:** Dudak ve kaide kısmında kırık vardır. Dışa çıkık ağız kenarlı, uzun kalın silindirik boyun, sarkık gövde, uzun kalın ayak ve konik kaidelidir. Üzerinde patina vardır. Tüm. **Benzerleri:** (Günay Tuluk 1999, 161, Taf. 5 b-c M.Ö. 1. yy'ın başı; Vessberg-Westholm 1956, (Fig. 29/7) Helenistik Dönem; Şimşek-Okunak-Bilgin 2011, M.Ö.1. yy'la M.S. 2. yy arasına, Kat. No: 761, M.Ö. 1. yy'ın ikinci yarısı- Kat. No: 10, M.S. 1. yy'la 2.yy'ın son çeyreği arası.), **Tarih:** M.Ö. 1.yy-M.S.2 yüzyıl.

Kat. No.: U14, **Müz. Env. No.:** 101/13.48.1992, **Bulutnu Yeri:** Sinop, **Müz. Gel. Şek.:** Bakanlık oluruyla Sinop Müzesinden devir., **Ölçüler;** Yüksek: 6.5cm., **A.Ç:** 2.3cm. **G.Ç:** 4.4cm., **D.Ç:** 2.3cm., **Boya:** (Boyun) Çok Koyu Gri (5YR 3/1), **Astar:** Açık Kızıl kahve (5 YR 6/4), **Tanım:** Ağızda kırık vardır. Ağız ve boyun kısmında boya vardır. Dışa çıkık ağız kenarlı, kısa silindirik boyunlu, aşağıya doğru sarkık torba şeklinde gövde ve düz kaidelidir. Üzerinde patina vardır. Tüm., **Benzerleri:** (Günay Tuluk, 1999: Taf. 7 a-d; Şimşek-Okunak-Bilgin 2011, Kat. No: 772.; Boulter 1963, Plate 46-M2; Bruneau, 1970a.; (Fig. 117, 61.15); Tamsu Polat 2017, U101; Dündar, 2008: Kat. No: U136-137; Civelek, 2001: Lev. XXXVI-U61; Saraçoğlu 2011, Cat. No:37-U37; Tekocak-Yıldız 2015, Kat. No: 12 (Fig. 12); Anderson-Stojanovic 1987, (Fig. 8), **Tarih:** M.Ö. 1yy. ortalı-M.S. 1 yy

Kat. No.: U15, **Müz. Env. No.:** 103/13.50.1992, **Bulutnu Yeri:** Sinop, **Müz. Gel. Şek.:** Bakanlık oluruyla Sinop Müzesinden devir., **Ölçüler;** Yüksek: 10.9cm., **A.Ç:** 3.2cm., **G.Ç:** 6.2cm., **D.Ç:** 3.1cm., **Boya:** (Boyun) Siyah (7.5 YR 2/1), **Astar:** Sarımsı

Kahverengi (5 YR 5/6), **Tanım:** Ağız ve boyun kısmında boya vardır. Dışa çıkık ağız kenarlı kısa silindirik boyun gövdeye doğru hafifi daralmakta, aşağıya doğru sarkık torba şeklinde gövde ve düz kaidelidir. Tüm., **Benzerleri:** (Günay Tuluk, 1999: Taf. 7 a-d; Şimşek-Okunak-Bilgin 2011, Kat. No: 772.; Boulter 1963, Plate 46-M2; Bruneau, 1970a.; (Fig. 117, 61.15); Tamsu Polat 2017, U101; Dündar, 2008: Kat. No: U136-137; Civelek, 2001: Lev. XXXVI-U61; Saraçoğlu 2011, Cat. No:37-U37; Tekocak-Yıldız 2015, Kat. No: 12 (Fig. 12); Anderson-Stojanovic 1987, (Fig. 8), **Tarih:** M.Ö. lyy. ortali-M.S. 1 yy

Kat. No.: U16, Müz. Env. No.: 106/13.53.1992, **Bulutnu Yeri:** Sinop, Müz. Gel. Şek.: Bakanlık oluruyla Sinop Müzesinden devir., Ölçüler; **Yük:** 7.8cm., **A.Ç:** 2.6cm., **G.Ç:** 4.4cm., **D.Ç:** 2.4cm., **Boya:** X, **Astar:** Kırmızı (2.5 YR 5/8), **Tanım:** Boyun kısmında kırık vardır. Dışa çıkık ağız kenarlı, kısa silindirik boyun, aşağıya doğru sarkık torba şeklinde gövde ve düz kaidelidir. Tüm. **Benzerleri:** (Günay Tuluk, 1999: Taf. 7 a-d; Şimşek-Okunak-Bilgin 2011, Kat. No: 772.; Boulter 1963, Plate 46-M2; Bruneau, 1970a.; (Fig. 117, 61.15); Tamsu Polat 2017, U101; Dündar, 2008: Kat. No: U136-137; Civelek, 2001: Lev. XXXVI-U61; Saraçoğlu 2011, Cat. No:37-U37; Tekocak-Yıldız 2015, Kat. No: 12 (Fig. 12); Anderson-Stojanovic 1987, (Fig. 8), **Tarih:** M.Ö. lyy. ortaları-M.S. 1 yy

Kat. No.: U17, Müz. Env. No.: 332/27.73.1995, **Bulutnu Yeri:** Tokat, Müz. Gel. Şek.: Bakanlık oluruyla Tokat Müzesinden devir., Ölçüler; **Yük:** 9.2cm., **A.Ç:** 2.8cm., **G.Ç:** 5.4cm., **D.Ç:** 2.4cm, **Boya:** X, **Astar:** Sarımsı Kırmızı (5 YR 5/6), **Tanım:** Dudak kısmında kırık vardır. Dışa çekik aşağı sarkık dudaklı, gövdeye doğru daralan boyun, sarkık torba biçimli gövde ve düz kaidelidir. Tüm. **Benzerleri:** (Günay Tuluk, 1999: Taf. 7 a-d; Şimşek-Okunak-Bilgin 2011, Kat. No: 772.; Boulter 1963, Plate 46-M2; Bruneau, 1970a.; (Fig. 117, 61.15); Tamsu Polat 2017, U101; Dündar, 2008: Kat. No: U136-137; Civelek, 2001: Lev. XXXVI-U61; Saraçoğlu 2011, Cat. No:37-U37; Tekocak-Yıldız 2015, Kat. No: 12 (Fig. 12); Anderson-Stojanovic 1987, (Fig. 8), **Tarih:** M.Ö. lyy. ortaları-M.S. 1 yy.

Kat. No.: U18, Müz. Env. No.: 104/13.51.1992, **Bulutnu Yeri:** Sinop, Müz. Gel. Şek.: Bakanlık oluruyla Sinop Müzesinden devir., Ölçüler; **Yük:** 14.1cm., **A.Ç:** 3.7cm., **G.Ç:** 7.6cm., **D.Ç:** 3.8cm, **Boya:** (Boyun) Sarımsı Kırmızı (5YR 5/8), **Astar:** Açık Kırmızı (2.5YR 6/7), **Tanım:** Dışa çıkık ağız kenarı, silindirik boyun, aşağı sarkık torba biçimli gövde ve düz kaidelidir. Tüm. **Benzerleri:** (Günay Tuluk, 1999: Taf. 7 a-d; Şimşek-Okunak-Bilgin 2011, Kat. No: 772.; Boulter 1963, Plate 46-M2; Bruneau, 1970a.; (Fig. 117, 61.15); Tamsu Polat 2017, U101; Dündar, 2008: Kat. No: U136-137; Civelek, 2001: Lev. XXXVI-U61; Saraçoğlu 2011, Cat. No:37-U37; Tekocak-Yıldız 2015, Kat. No: 12 (Fig. 12); Anderson-Stojanovic 1987, (Fig. 8), **Tarih:** M.Ö. lyy. ortaları-M.S. 1 yy.

Kat. No.: U19, Müz. Env. No.: 293/27.34.1995, **Bulutnu Yeri:** Tokat, Müz. Gel. Şek.: Bakanlık oluruyla Tokat Müzesinden devir., Ölçüler; **Yük:** 8.7cm., **A.Ç:** 2.9cm., **G.Ç:** 4.6cm., **D.Ç:** 2.5cm., **Boya:** X, **Astar:** Kahverengi (7.5 YR 5/4), **Tanım:** Dudak kısmında kırık vardır. Dışa çekik aşağı sarkık dudaklı, ince uzun silindirik boyunlu, şişkin karın ve düz kaidelidir. Üzerinde patina vardır. Tüm., **Benzerleri:** (Günay Tuluk, 1999: Taf. 7 a-d; Şimşek-Okunak-Bilgin 2011, Kat. No: 772.; Boulter 1963, Plate 46-M2; Bruneau, 1970a.; (Fig. 117, 61.15); Tamsu Polat 2017, U101; Dündar, 2008: Kat. No: U136-137; Civelek, 2001: Lev. XXXVI-U61; Saraçoğlu 2011, Cat. No:37-U37; Tekocak-Yıldız 2015, Kat. No: 12 (Fig. 12); Anderson-Stojanovic 1987, (Fig. 8), **Tarih:** M.Ö. lyy. ortaları-M.S. 1 yy.

Kat. No.: U20, Müz. Env. No.: 102/13.49.1992, **Bulutnu Yeri:** Sinop, Müz. Gel. Şek.: Bakanlık oluruyla Sinop Müzesinden devir., Ölçüler; **Yük:** 9.4cm., **A.Ç:** 2.2cm., **G.Ç:** 3.4cm., **D.Ç:** 1.8cm., **Boya:** (Boyun) Kırmızı (2.5 YR 4/7), **Astar:** Sarımsı Kahverengi (5 YR 5/6), **Tanım:** Ağız ve boyun boyalıdır. Dışa çekik aşağı sarkık dudaklı, gövdeye doğru daralan boyun, sarkık torba biçimli gövde ve düz kaidelidir. Tüm., **Benzerleri:** (Boulter, 1963: Plate 46-P1/ Plate 46-O1/ Plate 46-P1; Tamsu Polat, 2017: U124; Şimşek vd., 2011: Kat. No: 645; Kunisch, 1972: Abb9/16-18; Robinson, 1959: Plate 18/M6; Günay Tuluk 1999, Taf. 8 f;), **Tarih:** M.S. 1. yy.

Kat. No.: U21, Müz. Env. No.: 362/27.103.1995, **Bulutnu Yeri:** Tokat, Müz. Gel. Şek.: Bakanlık oluruyla Tokat Müzesinden devir., Ölçüler; **Yük:** 21.7cm., **A.Ç:** 4.1cm., **G.Ç:** 8.2cm., **D.Ç:** 3.3cm., **Boya:** Boyun: Kırmızı (2.5 YR 4/6), **Astar:** Açık Kızıl Kahve (5 YR 6/4), **Tanım:** Gövdede dökülmeler vardır. Ağız ve boyun kısmında boya vardır. Dışa çekik aşağı sarkık dudaklı, ince ve uzun silindirik boyun, torba biçimli gövde ve düz kaidelidir. Üzerinde patina vardır. Tüm., **Benzerleri:** (Boulter, 1963: Plate 46-P1/ Plate 46-O1/ Plate 46-P1; Tamsu Polat, 2017: U124; Şimşek vd., 2011: Kat. No: 645; Kunisch, 1972: Abb9/16-18; Robinson, 1959: Plate 18/M6; Günay Tuluk 1999, Taf. 8 f;), **Tarih:** M.S. 1. yüzyıl.

Kat. No.: U22, Müz. Env. No.: 357/27.98.1995, **Bulutnu Yeri:** Tokat, Müz. Gel. Şek.: Bakanlık oluruyla Tokat Müzesinden devir. **Ölçüler;** **Yük:** 14.4cm., **A.Ç:** 3.7cm., **G.Ç:** 4.4cm., **D.Ç:** 3.1cm., **Boya:** X, **Astar:** Kırmızımsı Sarı (5 YR 7/5), **Tanım:** Dudakta kırık vardır. Dışa çekik aşağı sarkık dudaklı, uzun kalın silindirik boyun, aşağı sarkık hafifi torba şekilli gövde ve düz kaidelidir. Tüm., **Benzerleri:** (Tekocak-Yıldız 2015, Kat. No: 13 (Fig. 13); Şimşek-Okunak-Bilgin 2011, Kat. No: 14/49/73/149; Lafli 2003, Taf. 187c; Yaşar-Polat 2017, U3-U6; Büyükyörük-Tibet 1999-2000, Res. 29 B1/4), **Tarih:** M.S. 1.-2. yüzyıl

Kat. No.: U23, Müz. Env. No.: 260/27.1.1995, **Bulutnu Yeri:** Zile/TOKAT, Müz. Gel. Şek.: Bakanlık oluruyla Tokat Müzesinden devir., Ölçüler; **Yük:**

20.7cm., **A.Ç:** 3.8cm., **G.Ç:** 5.6cm., **D.Ç:** 4cm., **Boya:** (Boyun) Kırmızı (2.5 YR 4/5.5), **Astar:** Kızıl Kahve (5YR 5/4), **Tanım:** Dışa çekik aşağı sarkık dudaklı, uzun ince silindirik boyun, aşağıya doğru hafif genişleyen sarkık gövde ve düz kaidelidir. Üzerinde patina vardır. Tüm., **Benzerleri:** (Tekock-Yıldız 2015, Kat. No: 13 (Fig. 13); Şimşek-Okunak-Bilgin 2011, Kat. No: 14/49/73/149; Lafli 2003, Taf. 187c; Yaşar-Polat 2017, U3-U6; Büyükyörük-Tibet 1999-2000, Res. 29 B1/4), **Tarih:** M.S. 1.-2. yüzyıl

Kat. No.: U24, Müz. Env. No.: 306/27.47.1995, **Bulutnu Yeri:** Tokat, **Müz. Gel. Şek.:** Bakanlık oluruyla Tokat Müzesinden devir., **Ölçüler;** **Yük:** 18.4cm., **A.Ç:** 4.1cm., **G.Ç:** 4.4cm., **D.Ç:** 3cm., **Boya:** (Boyun) Kırmızı (2.5 YR 4/7), **Astar:** Sarımsı Kırmızı (5YR 5/6), **Tanım:** Dışa çekik aşağı sarkık dudaklı, uzun ince silindirik boyun, aşağıya doğru hafif genişleyen sarkık gövde ve düz kaidelidir. Üzerinde patina vardır. Tüm. **Benzerleri:** (Tekock-Yıldız 2015, Kat. No: 13 (Fig. 13); Şimşek-Okunak-Bilgin 2011, Kat. No: 14/49/73/149; Lafli 2003, Taf. 187c; Yaşar-Polat 2017, U3-U6; Büyükyörük-Tibet 1999-2000, Res. 29 B1/4), **Tarih:** M.S. 1.-2. yüzyıl

Kat. No.: U25, Müz. Env. No.: 358/27.99.1995, **Bulutnu Yeri:** Tokat, **Müz. Gel. Şek.:** Bakanlık oluruyla Tokat Müzesinden devir., **Ölçüler;** **Yük:** 15.7cm., **A.Ç:** 3.6cm. (yaklaşık), **G.Ç:** 3.9cm., **D.Ç:** 6cm., **Boya:** (Boyun) Koyu Kırmızı (2.5YR 3/6), **Astar:** Kırmızımsı Sarı (5 YR 7/5), **Tanım:** Ağız kısmında kırık vardır. Boyun kısmında boya vardır. Dışa çıkık ağız kenarlı, uzun kalın silindirik boyun, aşağıya doğru hafif genişleyen sarkık gövde ve düz kaidelidir. Üzerinde patina vardır. Tüm. **Benzerleri:** (Tekock-Yıldız 2015, Kat. No: 13 (Fig. 13); Şimşek-Okunak-Bilgin 2011, Kat. No: 14/49/73/149; Lafli 2003, Taf. 187c; Yaşar-Polat 2017, U3-U6; Büyükyörük-Tibet 1999-2000, Res. 29 B1/4), **Tarih:** M.S. 1.-2. yüzyıl

Kat. No.: U26, Müz. Env. No.: 98/13.45.1992, **Bulutnu Yeri:** Sinop, **Müz. Gel. Şek.:** Bakanlık oluruyla Sinop Müzesinden devir. **Ölçüler;** **Yük:** 18.6cm., **A.Ç:** 3.3cm., **G.Ç:** 4.7cm., **D.Ç:** 2.8cm., **Boya:** X, **Astar:** Kırmızımsı Sarı (5YR 6/7), **Tanım:** Dışa çekik aşağı sarkık dudaklı, ince uzun silindirik boyunlu, aşağıya doğru hafif genişleyen sarkık gövde ve düz kaidelidir. Tüm. **Benzerleri:** (Tekock-Yıldız 2015, Kat. No: 13 (Fig. 13); Şimşek-Okunak-Bilgin 2011, Kat. No: 14/49/73/149; Lafli 2003, Taf. 187c; Yaşar-Polat 2017, U3-U6; Büyükyörük-Tibet 1999-2000, Res. 29 B1/4), **Tarih:** M.S. 1.-2. yy.

Kat. No.: U27, Müz. Env. No.: 97/13.44.1992, **Bulutnu Yeri:** Sinop, **Müz. Gel. Şek.:** Bakanlık oluruyla Sinop Müzesinden devir., **Ölçüler;** **Yük:** 17.1cm.; **A.Ç:** 3.1cm., **G.Ç:** 4.1cm., **D.Ç:** 2.8cm., **Boya:** X, **Astar:** Çok açık Kahverengi (7YR 8/3), **Tanım:** Dışa çıkık ağız kenarlı, uzun içbükey boyunlu, aşağıya doğru hafif daralan gövde ve düz kaidelidir. Tüm. **Benzerleri:** (Yaşar-Polat 2017, U7; Şimşek-Okunak-Bilgin 2011, Kat. No: 176/198/202; Özdemir-Doğanbaş 2011, Res. 4/6, 155-156; Lafli 2003, Taf. 187c; Cappelletto-İndgjerd 2016, (Fig.3- Fig. 4 20/21); Dağanalp-Erdoğan 2018, (Fig. 1, 23), **Tarih:** M.S. 1.-2. yy.

Tarih: M.S. 1.-2. yy.

Kat. No.: U28, Müz. Env. No.: 289/27.30.1995, **Bulutnu Yeri:** Erbaa/TOKAT, Müz. Gel. Şek.: Bakanlık oluruyla Tokat Müzesinden devir., **Ölçüler;** **Yük:** 21cm., **A.Ç:** 3.9cm., **G.Ç:** 7.2cm., **D.Ç:** 4.1cm., **Boya:** (Boyun) Sarımsı Kırmızı (5YR 4.1/6.5), **Astar:** Kırmızımsı Sarı (5 YR 6/7), **Tanım:** Dudak kısmında kırık ve gövdede dökülmeler vardır. Boynun bir bölümünde boya vardır. Dışa çekik aşağı sarkık dudaklı, uzun ince silindirik boyun, aşağıya doğru daralan şişkin gövde ve düz kaidelidir. Üzerinde patina vardır. Tüm. **Benzerleri:** (Yaşar-Polat 2017, U7; Şimşek-Okunak-Bilgin 2011, Kat. No: 176/198/202; Özdemir-Doğanbaş 2011, Res. 4/6, 155-156; Lafli 2003, Taf. 187c; Cappelletto-İndgjerd 2016, (Fig.3- Fig. 4 20/21); Dağanalp-Erdoğan 2018, (Fig. 1, 23), **Tarih:** M.S. 1.-2. yy.

Kat. No.: U29, Müz. Env. No.: 231/26.8.1995, **Bulutnu Yeri:** X, **Müz. Gel. Şek.:** Bakanlık oluruyla Samsun Müzesinden devir., **Ölçüler;** **Yük:** 26cm., **A.Ç:** 3.8cm., **G.Ç:** 6.8cm., **D.Ç:** 4.4cm., **Boya:** (Boyun) Kırmızı (2.5 YR 3.6/9.5), **Astar:** Kırmızımsı Sarı (5 YR 7/7), **Tanım:** Boynun bir bölümünde boya vardır. Dışa çekik aşağı sarkık dudaklı, uzun ince silindirik boyun, aşağıya doğru daralan gövde ve düz kaidelidir. Üzerinde patina vardır. Tüm. **Benzerleri:** (Yaşar-Polat 2017, U7; Şimşek-Okunak-Bilgin 2011, Kat. No: 176/198/202; Özdemir-Doğanbaş 2011, Res. 4/6, 155-156; Lafli 2003, Taf. 187c; Cappelletto-İndgjerd 2016, (Fig.3- Fig. 4 20/21); Dağanalp-Erdoğan 2018, (Fig. 1, 23), **Tarih:** M.S. 1.-2. yy.

Kat. No.: U30, Müz. Env. No.: 574/41/2.2016, **Bulutnu Yeri:** Çorum, **Müz. Gel. Şek.:** Satın Alma, **Ölçüler;** **Yük:** 18.3cm., **A.Ç:** 3.3cm., **G.Ç:** 4.1cm., **D.Ç:** 2.4cm., **Boya:** X, **Astar:** Kahverengi (7.5 YR 5/4), **Tanım:** Ağız kısmında kırık vardır. Dışa çıkık ağız kenarlı, uzun kalın silindirik boyun, aşağıya doğru daralan gövde ve düz kaidelidir. Tüm., **Benzerleri:** (Yaşar-Polat 2017, U7; Şimşek-Okunak-Bilgin 2011, Kat. No: 176/198/202; Özdemir-Doğanbaş 2011, Res. 4/6, 155-156; Lafli 2003, Taf. 187c; Cappelletto-İndgjerd 2016, (Fig.3- Fig. 4 20/21); Dağanalp-Erdoğan 2018, (Fig. 1, 23), **Tarih:** M.S. 1.-2. yy.

Kat. No.: U31, Müz. Env. No.: 13/4.1.1989, **Bulutnu Yeri:** Yozgat, **Müz. Gel. Şek.:** Hibe, **Ölçüler;** **Yük:** 23cm., **A.Ç:** 3.9cm., **G.Ç:** 5.8cm., **D.Ç:** 3.5cm., **Boya:** X, **Astar:** Açık Kahverengi (5 YR 6/4), **Tanım:** Dudak kısmında kırık vardır. Dışa çekik aşağı sarkık dudaklı, aşağı doğru hafif genişleyen boyun, aşağıya doğru daralan gövde ve düz kaidelidir. Üzerinde patina vardır. Tüm., **Benzerleri:** (Yaşar-Polat 2017, U7; Şimşek-Okunak-Bilgin 2011, Kat. No: 176/198/202; Özdemir-Doğanbaş 2011, Res. 4/6, 155-156; Lafli 2003, Taf. 187c; Cappelletto-İndgjerd 2016, (Fig.3- Fig. 4 20/21); Dağanalp-Erdoğan 2018, (Fig. 1, 23), **Tarih:** M.S. 1.-2. yy.

Kat. No.: U32, Müz. Env. No.: 376/27.117.1995, **Bulutnu Yeri:** Tokat, Müz. Gel. Şek.: Bakanlık oluruyla Tokat Müzesinden devir., **Ölçüler;** **Yük:** 25.2cm., **A.Ç:** 4cm., **G.Ç:** 7cm., **D.Ç:** 4.4cm., **Boya:** X,

Astar: Kırmızımsı Sarı (5YR 7/7), **Tanım:** Dudak kısmında kırık vardır. Dışa çekik aşağı sarkık dudaklı, uzun ince silindirik boyun, aşağıya doğru daralan gövde ve düz kaidelidir. Boyun kısmı boğumlu yapılmıştır. Tüm. **Benzerleri:** (Yaşar-Polat 2017, U7; Şimşek-Okunak-Bilgin 2011, Kat. No: 176/198/202; Özdemir-Doğanbaş 2011, Res. 4/6, 155-156; Laflı 2003, Taf. 187c; Cappelletto-İndgjerd 2016, (Fig.3- Fig. 4 20/21); Dağanalp-Erdoğan 2018, (Fig. 1, 23), **Tarih:** M.S. 1.-2. yy.

Kat. No.: U33, Müz. Env. No.: 292/27.33.1995, **Buluntu Yeri:** Tokat, **Müz. Gel. Şek.:** Bakanlık oluruyula Tokat Müzesinden devir., **Ölçüler:** Yüksek: 13.2cm., **A.Ç.:** 3.5cm., **G.Ç.:** 6.1cm., **D.Ç.:** 3.8cm., **Boya:** (Boyun) Koyu Kırmızımsı (2.5 YR 2.5/5), **Astar:** Kırmızı (2.5 YR 4/7), **Benzerleri:** (Tamsu Polat, 2017, U143-147; Günay Tuluk, 1999: Taf. 10 a-g; Saraçoğlu, 2011: Cat. No: U44; Hellström, 1965: Plate 12-196) **Tanım:** Dışa çıkık ağız kenarı, uzun aşağıya doğru genişleyen huni şeklinde boyun, aşağı doğru hafif genişleyen armut biçimli gövde ve düz kaidelidir. Tüm., **Benzerleri:** (Tamsu Polat, 2017, U143-147; Günay Tuluk, 1999: Taf. 10 a-g; Saraçoğlu, 2011: Cat. No: U44; Hellström, 1965: Plate 12-196), **Tarih:** M.S. 2. yüzyıl.

Kısaltmalar

Kat. No: Katalog Numarası

Müz. Env. No.: Müze Envanter Numarası

Müz. Gel. Şek.: Müzeye Geliş Şekli

Yük.: Yükseklik

A.Ç.: Ağız Çapı

G.Ç.: Gövde Çapı

D.Ç.: Dip Çapı

Tafel, Taf.: Çiz. Çizim

Lev, Levha

Fig: Figür

Kaynakça

- Anderson-Stojnovic 1987: V. R, Anderson-Stojnovic, "The Chronology and Function of Ceramic Unguentaria", *AJA* 91, 1987, 105-122.
- Åström 1967: P. Åström, *Two Unguentaria and an Obol*, *Opuscula Atheniensia VII*, 187-190.
- Boulter 1963: C. G. Boulter, "Graves in Lenormet Street", Athens, *Hesperia* Vol. 32, 113-137.
- BRUNEAU 1970a: P. Bruneau, Tombes d'Argos, *BCH* 94, 437-531.
- BÜYÜKYÖRÜK ve TİBET 1999-2000: F. Büyükyörük, C. Tibet, "1998-1999 Yılı Antalya Doğu Nekropolü Kurtarma Kazıları", *Adalya* IV, 1999-2000.
- CAPPELLETTO ve İNDGJERD 2016: E. Cappelletto, H. R. İndgjerd, New Acquisitions From The Hellenistic-Roman-Byzantine Necropolis Of Hierapolis In Phrygia: Theunguentaria, *Rei Cretariae Romanae Favtorvm Acta* 44, 2016.

CİVELEK 2001: A. Civelek, *Tralleis Nekropolisi Buluntuları Işığında Hellenistik ve Roma Dönemi Seramiği*, (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi), Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2001.

DEMİR 2013: Abdurrahman D., *Giresun Müzesi'nde Bulunana Bir Grup Cam Eser*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

DEMİRDELEN 1999: H. Demirdelen "Bakgat Roma Mezarı", 10. Müze Kurtarma Kazıları Semineri 26-28 Nisan 1999, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 35-49.

DOĞANALP ve ERDOĞAN 2018: D. Doğanalp, A. Erdoğan, "Roman Unguentaria from Tripolis, Lydiafrom The Excavation Easons 2007-2009, Unguentarium A Terracotta Vessel form and Other Related Vessels in the Hellenistic, Romanand Early Byzantine Mediterranean", *An International Symposium Izmir*, Turkey May 17-18.

DÜNDAR 2008: E. Dündar, Patara Unguentariumları, Ege Yayınları, İstanbul, 2008.

ER 2004: Y. Er, *Klasik Arkeoloji Sözlüğü*, Ankara.

EROL ve TAMER 2018: A. F. Erol D. Tamer, "Fatsa /Cıngırt Kayası 2012-2014 Sezonu Kazılarında Ele Geçen Unguentariumlar", *SEFAD* 39, 267-292.

GÜNAY 1989: G. Günay, *İzmir Müzesinde Bulunan Unguentariumlar*, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), İzmir.

GÜNAY TULUK 1999: G. Günay Tuluk, "Die Unguentarien Im Museum Von Izmir", *Anatolia Antiqua VII*, 127-166.

Hellström 1965: P. Hellström, *Labraunda II. i. Pottery of Classical and Later Date Terracotta Lamps and Glass*, Lund.

Knigge 1976: U. Knigge, *Der Südhügel, Kerameikos IX*, Berlin, 1967.

KÖRSULU 2011: H. Körsulu, *Kappadokia-Komana'sı Hellenistik ve Roma Dönemi Seramikleri*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin, 2011.

KUNISCH 1972: N. Kunisch, *Grabfunde aus dem Stadtgebiet von Bergama, Pergamon Gesammelte Aufsätze*, PF I, Berlin.

LAFLI 2003: E. Laflı, *Studien Zu Hellenistischen, Kaiserzeitlichen und Spätantikfrühbyzantinischen Tonunguentarien aus Kilikien und Psidien (Süd Türkei): Der Forschungsstand und Eine Auswahl von Fundobjekten aus den Örtlichen Museen*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Köln.

Müze Asist, Giresun Müzesi Hakkında, <https://muzeasist.com/muze/profil/giresun-muzesi> (Erişim Tarihi: 24.02.2020).

- Myres 1914: J. L. Myres, *Handbook of the Cesnola Collection of Antiquities from Cyprus, the Metropolitan Museum of Art*, New York.
- ÖKSE 2012: A. T. Ökse, *Ön Asya Arkeolojisinde Çanak-Çömlek*, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul, 74-79.
- ÖZDEMİR ve DOĞANBAŞ 2011: C. Özdemir, M. Doğanbaş “Amasya Merkez Şamlar Mahallesi 1079 Ada 10 Parselde Yapılan Kurtarma Kazısı”, *19. Müze Çalışmaları ve KKS*, 149-158.
- ÖZTÜRK 2012: Ö. Öztürk, *Antikçağ’dan Günümüze Karadeniz’in etnik ve Siyasi Tarihi Pontus*, Genesis Kitap, Ankara.
- PEMBERTON 1985: E. G. Pemberton, Ten Hellenistic Graves in Ancient Corinth, *Hesperia* Vol. 54, No. 3., 1985, 271–307.
- ROBINSON 1959: H. S. Robinson, *Pottery of the Roman Period: Chronology, The Athenian Agora V*, Princeton, New Jersey.
- ROTROFF 1997: S. I. Rotroff, “Hellenistic Pottery Athenian and Imported Wheelmade Table Ware and Related Material. Part 1”, *The Athenian Agora*, Vol. 29, iii-575.
- SARAÇOĞLU 2011: A. Saraçoğlu, “Hellenistic and Roman Unguentaria From The Necropolis of Tralleis”, *Anatolia* 37.
- ŞİMŞEK ve DUMAN 2007: C. Şimşek, B. Duman, «Laodikeia’da Bulunan Geç Antik Çağ Unguentariumları», *Adalya X*, 2007, 285-307.
- ŞİMŞEK vd. 2011: C. Şimşek, M. Okunak, M. Bilgin, *Laodikeia Nekropolü (2004-2010 Yılları)*, (Editörler: Celal Şimşek), Ege Yayınları, İstanbul, 2011.
- TEKOCAK ve YILDIZ 2015: M. Tekocak, V. Yıldız, *Akşehir Nasreddin Hoca Arkeoloji ve Etnoğrafya Müzesi’nde Bulunan Bir Grup Pişmiş Toprak Vazo*, Ege Yayınları, İstanbul, 2015.
- THOMPSON 1934: H. A. Thompson, “Two Centuries of Hellenistic Pottery”, *Hesperia* Vol. 3, No: 4, 1934, 311-476.
- VESSBERG ve WESTHOLM 1956: O. Vessberg, A. Westholm, *The Swedish Cyprus Expedition. Vol. IV Part 3 The Hellenistic And Roman Periods in Cyprus, The Swedish Cyprus Expedition*, Stockholm, 1956.
- YAŞAR ve POLAT 2017: A. Yaşar, İ. Polat, Amasya Müzesi’nden Pişmiş Toprak Bir Grup Unguentarium, *Kubaba Arkeoloji-Sanat Tarihi-Tarih Dergisi*, İzmir, Sayı 26, 2017, 7-18.

Makale Gönderim Tarihi: 01.11.2020

Makale Kabul Tarihi: 20.11.2020

ABDURRAHMAN DEMİR

Orcid ID: 0000-0001-7411-579X

Batman Müze Müdürlüğü Belde Mah. Barış Bulvarı
Yeni Kültür Merkezi No:129 Merkez/Batman

d_abdurrahman@hotmail.com

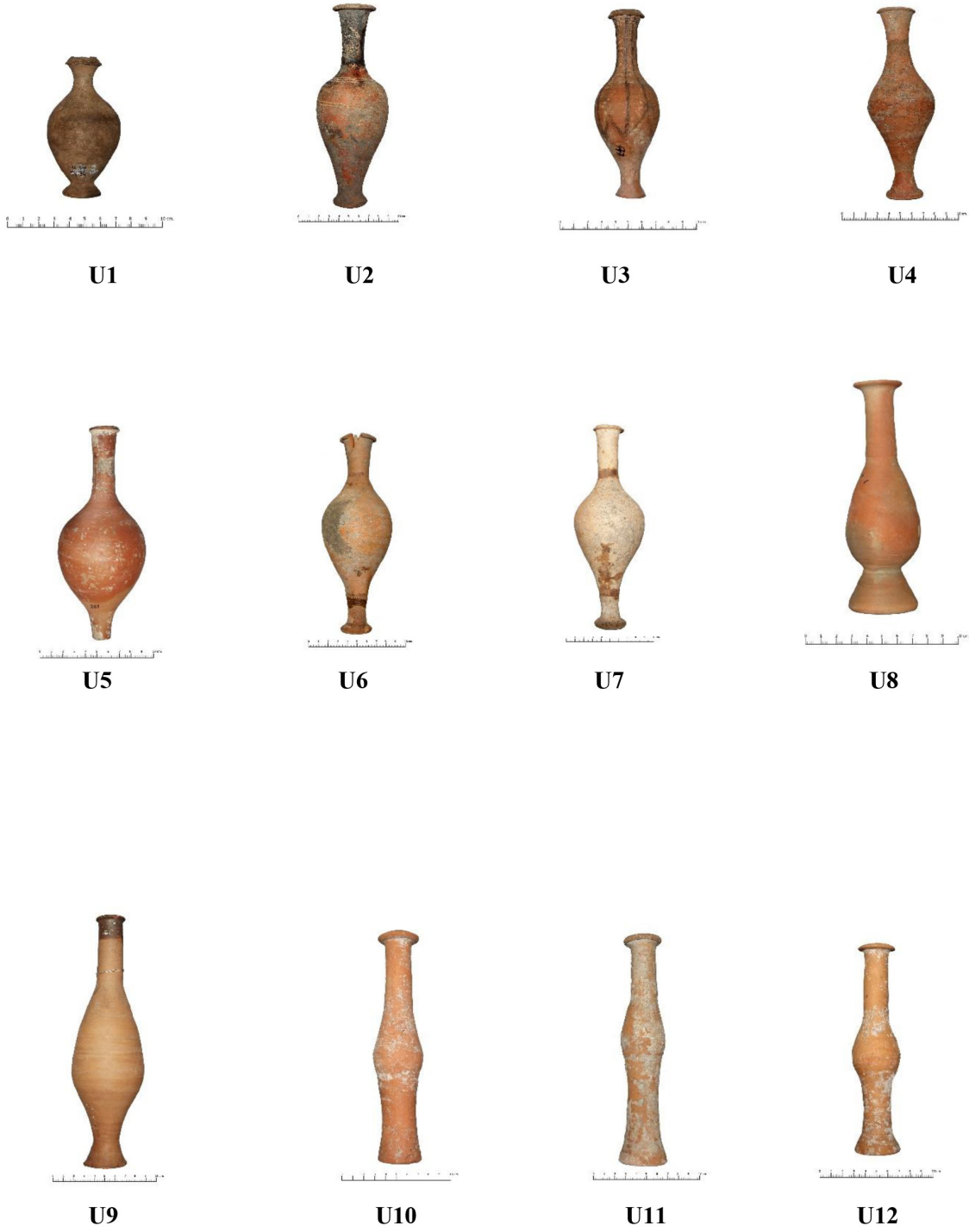

Fig.1

U13

U14

U15

U16

U17

U18

U19

U20

U21

U22

U23

U24

Fig.2

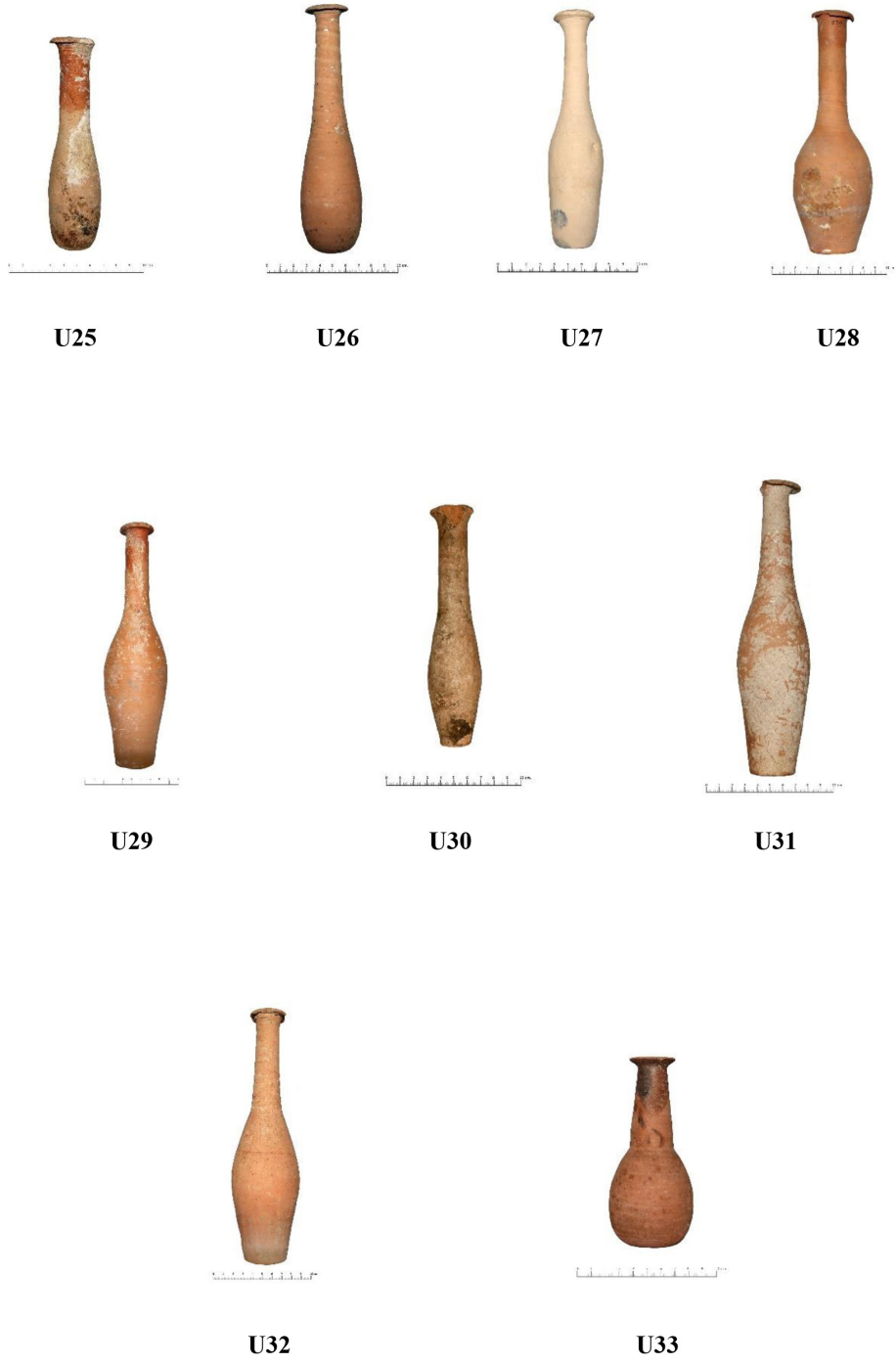

Fig.3

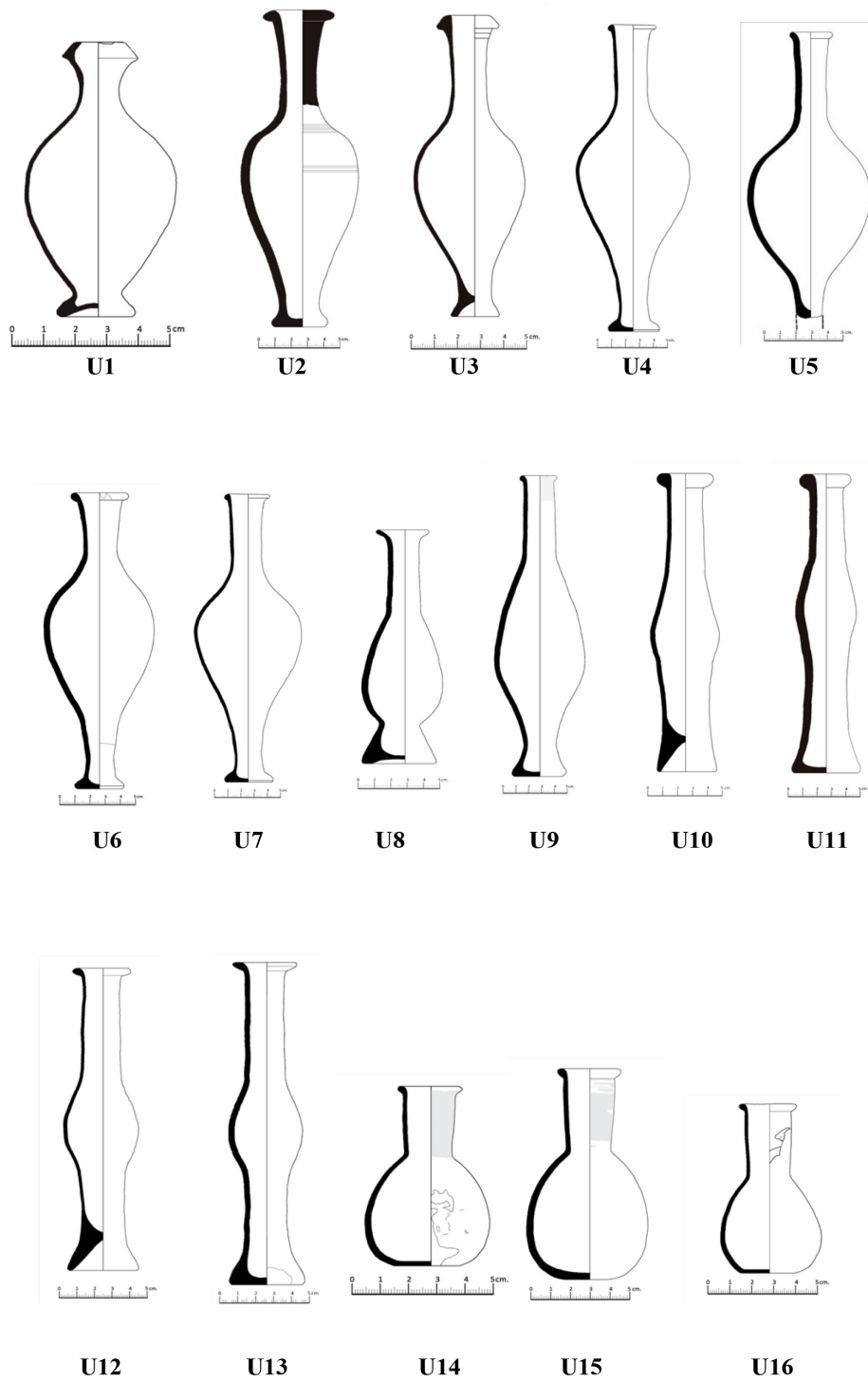

Fig.4

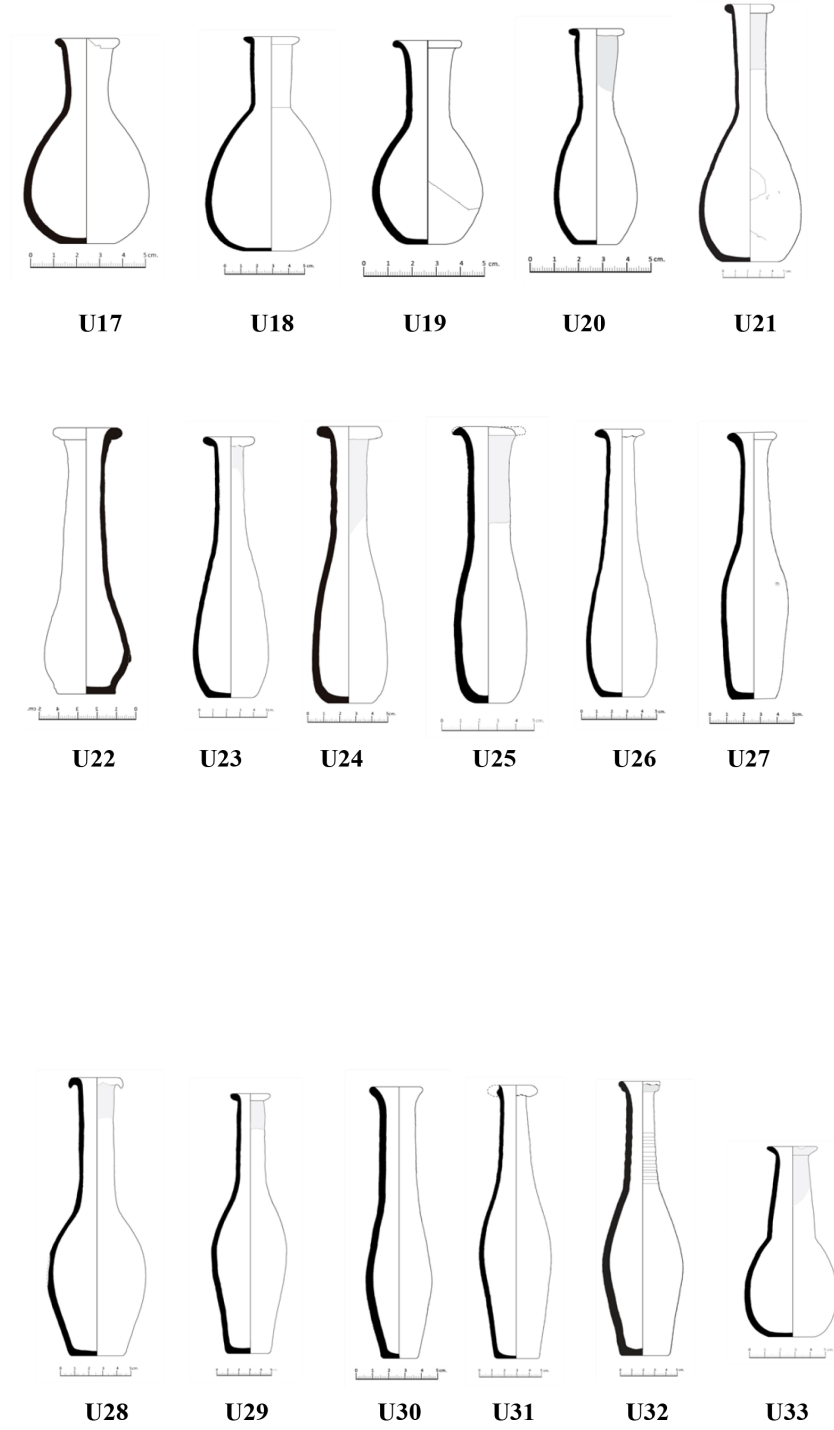

Fig.5